

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Decreta Provinciae Mediolanensis Sv̄b B. Carolo Borromeo, Cardinale
Archiepiscopo, Diuersis temporibus in sex Concilijs, totidemq[ue]
voluminibus edita

Speciano, Cesare

Brixiae, 1603

S.D.N.D. Gregorii Papæ XIII. Constitvtio, De eleemosynis Monialibus
præstandis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10553

copiā auctantata, & collationata cum dictis literis in valuis eiusdem aciei affixæ
per me Iohannem Freile, curf S. D. N. Papæ.

Pettus Delbequez Magister Curs.

S. D. N. D. GREGORII PAPÆ XIII. CONSTITVTIO, DE
eleemofynis Monialibus præstandis.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei. Ad perpetuam rei
memoriam.

DEO sacris Virginitibus, quæ contemptis illecebris sæculi, diuinis se obsequiis manciparunt, æquissimum est præcipua quadam à nobis ac singulari sollicitudine prouideri, tum vt ab eis omnia, quæ sanctum ipsarum propositum impedire possent remoueantur, tum etiam vt eis in cultu Dei castè ac religiosè permanentibus, quæ ad victum necessaria sunt, subministrantur. Et quidem post sacri Concilii Tridentini decretum, quod constitutio sæc. rec. Bonifacii Papæ VIII prædecessoris nostri, quæ incipit, Periculoso, renouatur, prohibens ne aut ipsi monialibus ex monasteriis suis egredi, aut vlli cuiuscumque sexus, aut ordinis personæ ad eas ingredi liceat, Et præterea vniuersis Episcopis præcipitur, vt in omnibus monasteriis sibi subiectis, in aliis verò sedis Apostolicæ auctoritate clausuram sanctimonialium, vbi violata, diligenter restitui, vbi verò inuiolata, conseruari maximè procurent. Piæ memoriæ Pius Papa V. etiam prædecessor noster victui quoque, & necessitatibus ipsarum prospicere cupiens, cum superiora illa approbasset, atque innouasset, eademque omnia etiam in monialibus quarumcunque. Militiarum etiam Hierosolymitanæ, omnibusque aliis tacitè, vel expressè religionem professis, quocumque nomine censeruntur, locum habere decreuisset: nè illæ quicquam detrimenti in necessitatibus suis hac occasione paterentur, etiam præcepit locorum ordinariis, & superioribus earum, vt fidelium eleemofynas per conuersas non professas, vel professas quidem, sed ætatis saltem quadraginta annorum, & iam pridem conuersas, quæ in domibus contiguis, extra tamen monasterium degerent, colligendas curarent; ita tamen, vt prædictæ Conuersæ neque clausuram aliarum monialium, nisi in casibus permissis, ingrederentur, nec ex illis ipsis habitationibus suis ad tales eleemofynas colligendas, sine permisso ordinariorum, aut superiorum suorum exire possent. Quod si ne hoc quidem sufficere videretur, idem Pius prædecessor mandauit ipsis ordinariis, & superioribus, vt negotium darent aliquibus personis piis tales eleemofynas colligendi, aliaque arbitrato suo prospicerent, quæ ad subleuandam monialium inopiam expedire iudicarent. Cum autem, sicut accepimus, multæ moniales, etiam quæ Tertiariæ vocantur, sub solenni religionis voto, perpetuaque clausura degentes, aliæque talibus literis comprehensæ & in ipsa clausura permanentes multis præterea ad se sustentandas necessariis egeant, neque usque ad hoc tempus vlllo sufficienti remedio earum necessitatibus subuentum sit; quin etiam aliæ Tertiariæ citra vllum solenne hucusque votum viuant, quæ ad suas suorumve domus nequiquam reditura essent, sed sub solenni religionis voto, & clausura prædictis permanerent, si earum congruæ sustentationi prouideretur, Nos qui illas necessariis rebus distitui nolumus, certioresque facti sumus in multis ciuitatibus, oppidis, villis, aut aliis locis tam in Ecclesiis, & Monasteriis, quam Hospitiis, Collegiis, Confraternitatibus, & aliis locis piis, etiam quæ à priuatis hominibus, tum Ecclesiasticis, tum Laicis multas ac diuersas eleemofynas Christi pauperibus erogari, Considerantes in huiusmodi personas, vel in primis exercendam esse charitatem, quæ voluntaria paupertate suscepta ab omni hominum commercio segregata, Deo seruiunt, & assiduis precibus iram ipsius, ob peccata conceptam, à Christiano populo deprecantur. Illud quoque cogitantes, si eis ad tales eleemofy-

nas petendas ad loca prædicta conferre se liceret, vix fore, vt prædicta Monasteria Ecclesie, loca, ac personæ eis singulis non tantum saltem tribuerent, quantum singulis aliis pauperibus eorum concurrentibus solent. Vniuerso illi Deo deuotum, mulierum generi de opportune, ac sufficientis subuentionis auxilio providere cupientes, De nobis attributæ potestatis plenitudine statuimus, & ordinamus, vt omnes, & quicumq; Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, Episcopi, & alij Ecclesiarum Prælati, necnon Abbates, Priores, Præpositi, & alij Ecclesias Patriarchales, Primatiales, Metropolitanas, Cathedrales, & alias Ecclesias, necnon Monasteria, Prioratus, Præposituras, Canonicatus, præbendas, dignitates, personatus, administrationes, officia, cæteraq; beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura sæcularia, & Sancti Benedicti, Sancti Augustini, Cisterciensium, Cluniacensium, Præmonstratensium, Cartusien. Camaldulensium, Sancti Blasii, Cassinensium, aliàs Sanctæ Iustine, Montis Oliueti, Sancti Saluatoris, ac Lateranen. & Cruciferorum, seu fratrum Sancti Hieronymi, necnon Prædicatorum, Minorum, Minimorum, & Carmelitarum, Eremitarum eiusdem S. Augustini, Seruorum Beatæ Mariæ, Sanctæ Claræ, & quorumcunque aliorum tam virorum quam mulierum etiam Mendicantium ordinum, & Congregationum, & Militiarum regularia, etiam de iure patronatus Laicorum, etiam nobilium, Ducum, Regum, & aliorum Principum existentia, in titulum, commendam, administrationem, & aliàs quomodocunque obtinentes, necnon Rectores, Gubernatores, Confratres, Administratores, cæteri q; omnes, qui ratione illorum, necnon Capitulorum, Conuentuum, Mensarum, Hospitalium etiam Laicorum, & per Laicos administrari solitorum, Chistifidelium, Confraternitatum, Scholarum, Collegiorum, ac aliorum piorum locorum quocumque nomine nuncupatorum, & in quibusuis mundi partibus consistentium, quæ singulis annis, mensibus, hebdomadis, vel diebus ex Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum, officiorum, dignitatum, & beneficiorum, ac Congregationum, Hospitalium, Confraternitatum, Scholarum, Collegiorum piorum, & aliorum locorum præceptorum fructibus, redditibus, & prouentibus pauperibus Christi aliquas eleemosynas in pane, frumento, farina, vino, edulsijs, pecunia, seu alijs ad victum, vel vestitum pertinentibus, etiam ad supplicationem, & preces, & per cedula, & bollettina, aut aliàs distribuere, & elargiri ab immemorabili tempore consueuerunt, aut alio quocumque iure tenentur, ex dictis fructibus, redditibus, & prouentibus, & quod ad Hospitalia prædicta ex ijs, quæ seruata in illis actuali Hospitalitate, supersunt, seu supererint, necnon quæcunque personæ particulares, etiam laicæ, vel vniuersitates etiam laicorum, quæ testamento, vel tima voluntate, vel alia dispositione, etiam inter viuos, aliquas tales eleemosynas facere tenentur, dimidiam partem omnium, & quarumcunque eleemosynarum, & largitionum huiusmodi quocumque nomine nuncupatarum, quocumque tempore, & modo distribui solitarum, etiam si speciali nota dignæ, & secundum pias defunctorum, aut aliorum voluntates sub certa forma ab his in testamento, vel alia quacunque dispositione distribuendæ sint, dummodo non in certas personas, nec ad certos vsus pios alios, quam victus, & alimenta pauperum distribuatur, quibuslibet prædictarum Monialium, etiam Tertiariam sub solenni religionis voto, & perpetua clausura de cætero viuentibus, & in terris, & locis, quorum pauperibus huiusmodi eleemosynæ distribuunt, consistentibus verè, realiter & cum effectu, & absque vlla eleemosynarum, & largitionum huiusmodi petitione, exactione, & conquisitione, aut alia desuper à nobis expectata iussione, aut mentis nostræ declaratione, ac quibusuis mora, subterfugio, ac exceptione, cessantibus, & eiectis, dare atque distribuere omnino teneantur, & quam dimidiam partem nos illis applicamus. Vt autem præmissa omnia cum charitate, & pietate procedant, & efficaciter suum effectum sortiantur, vniuersis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum ordinarijs per Apostolica scripta mandamus, vt quisque per se, vel alium seu alios ad præsentium executionem in suis ciuitatib. & Diocesis procedens, ab Ecclesijs, Monasterijs, Ho-

spitalibus

spitalib. Confraternitatibus, Scholis, Collegijs, locis, & Ecclesiasticis, ac laicis personis prædictis, etiam quomodolibet exemptis, dimidiū eleemosynarum huiusmodi exigant, ac pro portione, vt ordinarijs ipsis loco: um equum esse videbitur, singulis pauperum monialium etiam Tertiarij Monasterijs huiusmodi suarum Ciuitatum, & Dioccesum, etiam si alijs superioribus subiecta sint, cum effectu distribuunt. Nos enim eisdem locorum ordinarijs etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegatis, ac cuiuslibet illorum tam per se, quam alium, vel alios præmissa faciendi, ac etiam contradictores quoslibet, & rebelles per penas pecuniarias eorundem ordinariorū, & cuiuslibet illorum arbitrio infligendas, & applicandas, ac in subsidium sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia quacumque appellatione postposita respectiue compescendi, auxiliūque brachij secularis inuocandi, aliaque in præmissis, & circa ea necessaria, & opportuna faciendi, gerendi, mandandi, & exequendi, plenam, & liberam facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur. Insuper, quia valde rationi consonum est, vt etiam ij, qui ipsis Monialibus etiam Tertiarijs indigentibus præfatis consanguinitate aliqua sunt coniuncti aliquod in præmissis subsidium cōferant, cum ratio sanguinis, & debitum charitatis & honestatis id expostulet, singulis locorum ordinarijs cōmittimus, vt omni eos officio, & diligentia monere, eisque persuadere studeant, parentes verò, & fratres ac alios, ad quos illas, si in sæculo permanissent, dotare pertinebat, vel ad quos bona & successiones deuenerunt, & qui si eas nuptui tradidissent, multò amplius, quam ingredientibus Monasterium dedissent, vel qui si eas nunc domi retinerent, vel si ad illorum domos redirent, eas alere tenerentur, quibuscunque vijs ipsis beneuolis inducant, vt Monialibus etiam Tertiarijs prædictis iuxta eorum facultates charitatiue subueniant, scituri id sibi etiam ad animarum salutem plurimum profuturum. Ceterum, quod attinet ad Conuersas professas, quas prædictus Pius prædecessor per prædictas literas sub certis conditionibus ibi contentis permisit posse manere extra Monasteria pro colligendis eleemosynis, eisdem locorum ordinarijs iniugimus, vt quibus Monasterijs prædictarum Monialium quotidianis laboribus computatis, supra dicta, vel alia qualibet ratione de sufficienti subuentione, & sustentatione prouisum esse cognouerint, easdem Conuersas sub eadem clausura cum alijs Monialibus reducant, neque à suis Monasterijs amplius exire permittant, Conuersas verò nõ professoras, & profiteri nolentes, dimisso habitu domum remittant; neque alias in futurum, nisi professionem suo tēpore emissuras, atque sub perpetua clausura mansuras in Monasteria huiusmodi recipi permittat. Quod autem idem Pius prædecessor statuit de cætero nullas alias conuersas professoras recipi amplius etiam de consensu suorum superiorum posse, ita esse intelligendum de claramus, præter illas Conuersas, quæ extra Monasterium in domibus contigujs degerent. Eleemosynarum verò prædictarū contributionem, & applicationem durare, & valere decernimus, ac suos effectus ad plenum sortiri debere, donec numerus Monialium etiam Tertiarij huiusmodi (quem per ipsos locorum ordinarios etiam in Monasterijs ab eorum cura, & regimine quomodocumque exemptis, cū illarum superiorum interuentu stabiliri, & ordinari neque supra illum numerum alias recipi posse, etiam de consensu superiorum suorum, volumus, & mandamus) ita imminutus fuerit, vt reliquæ Moniales, & Tertiariæ ex proprijs redditibus Monasteriorum ipsorum, vel consuetis eleemosynis se commodè sustentare queant; super quo eorundem ordinariorū conscientiam oneramus: ita tamen, vt decedentibus singulis ex tribus earundem Monialium partibus tertia quoque earūdem eleemosynarum partis distributio, & sic succedente in totum extinguantur, atque in pristinum statum sub debitīs, aut solitis oneribus reuertantur, & remaneant. Declaramus præterea nullis Monialibus etiam Tertiarijs licere habere ostium, per quod ex Monasterio introiri possit in ipsarum Monialium Ecclesiā exteriorem, in quam secularibus ad Missas, & diuina officia patere solet accessus, sed omnino muro obstruendum, neque itidem licere Monialibus etiam Tertiarijs egredi

à ianua Monasterij, quæ est pro clausura ipsius Monasterij, etiam ad claudendum aliam vltiorem ianuam, qua patere solet aditus sæcularibus venientibus, vel ad rotam, vel ad crates, seu loca colloquijs destinata, quæ vulgò parlatoria vocantur, vel ad pulsandam ipsam ianuam clausuræ; quæ loca, cum saltem pro causis prædictis patere solent sæcularibus, extra clausuram censerentur, etiam quo tempore clausa sunt. Insuper quoscunque Dominos, & Magistratus temporales in Domino hortamur, monemus, & requirimus, vt ad omnem ipsorum ordinariorum, aut alicuius ipsorum petitionem, vel simplicem requisitionem illis in præmissis assistentes omnem opportunum fauorem, & auxiliū præstent, & exhibeant. Ipsis denique Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum ordinarijs præcipimus, & mandamus, vt has presentes nostras literas (quarum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eandem vbiq; fidem in iudicio, & extra adhiberi debere volumus, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ) singuli in sua Ciuitate, & Diocesi publicent, ac publicari, easque iuxta earum continentiam, & tenorem vnâ cum prædictis ac alijs prædicti Pij V. & aliorum prædecessorum nostrorum literis, & constitutionibus, & iussionibus pro integra clausuræ instauratione, custodia, & firmitate editis inuiolabiliter, obseruent, & obseruari faciant. Non obstantibus testatorum, & aliorum voluntatibus ac foundationibus, & Bonifacij prædicti de vna, & Concilij generalis de duabus, non tamen tribus dietis, ac quibusuis alijs Apostolicis, necnon in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis specialibus, vel generalibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusuis Ecclesiarum, Monasteriorum, & illorum ordinum, Hospitalium, Militiarum Confraternitatum, Collegiorum, & aliorum piorum locorum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, etiã immemorabilibus, priuilegijs quoque indultis, exemptionibus, libertatibus, gratiis, & literis Apostolicis Ecclesijs, Monasterijs, & ordinibus, Hospitalibus, Confraternitatibus, Collegijs, & Piiis locis, ac eorum superioribus, & personis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatorijs derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & alijs decretis in genere, vel in specie, ac alijs quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, pluries innouatis; etiam si in eis caueatur expressè, quod illis nisi sub certa inibi expressa forma, aut alijs derogari nõ possit. Quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idè importantes mentio, seu quauis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum infererent presentibus, plenè, & sufficièter expressis habètes, illis alijs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, & expressè derogamus, cõtrariis non obstantibus quibuscunque: aut si supradictis, vel quibusuis alijs ab Apostolica sic Sede indultum, quòd interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non faciètes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ ordinationis, statuti, applicationis, concessionis, impartitionis, commissionis, iniunctionis, declarationum, decreti, voluntatis, onerationis, hortationis, monitionis, requisitionis, præcepti, mandatorum, & derogationis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attétare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septuagesimo secundo. Tertio Kal. Ianuarii, Pontificatus Nostri Anno primo.

Ce Glorierius.

CONTRA